

CSERNÁK ÁRPÁD
Papír, papír...

A szoba

Nyitott ablak. A lehúzott redőny léceinek érintkezésénél apró lyukak: fénylő pontok. Kint tomboló nyár, bent hűvös homály. A hosszúnakú fekete ventilátor forgó feje halkan duruzsol, kavarja a levegőt, néha belelapoz a parasztkorok íróasztalon álló folyóiratköteg legfelső példányába. Mellette egy gondolkodószerű macskaszőrös ülőpárnával.

Az ágyon gyűrött vánkos, gyűrött lepedő, gyűrött, a falhoz szorított paplan. A gyűrődések formájából kirajzolódik a hiányzó test alakja. Ha a paplan gipsznegatív volna, ki lehetne önteni a nemrégiben még itt alvó ember torzóját: középmagas testet mutatna az öntvény embrió pózban.

Az ágy mellett éjjeliszekrény, az éjjeliszekrény fekete márványlapján szemüvegtokok, könyvek, papírsebkendők, szemcseppek, tollak, ceruzacsonkok. Az ágy előtt kis polcos bútorcsoport, amit eredetileg tévéállványnak szántak, de itt teljesen más a feladata. A tetején gyógyszeres dobozok, téglék, egy palack víz, egy pohár, egy olló és egy csukott zsebkészlet. Polcain újságok, folyóiratok, dossziék, nagyalakú füzetek, papír, papír...

A szobában, az íróasztalon, az ágyon, a két éjjeliszekrényen és a ventilátoron kívül nincs más, csak egy szék és polcok, polcok körbe-körbe, a padlótól a mennyezethez, és rajtuk könyvek, folyóiratok. Feltűnő, hogy sok azonos című folyóirat látható az egyik polcon, ráadásul az egyes számokból több; egy másik polcon nem gerincükkel kifelé állítva vannak a könyvek, hanem fektetve, és az egyes stócbokban ugyanazok a könyvek, és a borítójukon ugyanaz a név.

A név tulajdonosa már elhagyta a gipsznegatívra emlékeztető gyűrött ágyneműt, éjszakai csatározásainak színhelyét, és most az ágy szélén ülve megpróbálja bevenni első gyógyszerét, de a tökmag kapszula kiugrik a kezéből és pörögve eltűnik.

A középmagas, korosodó ember felkattintja az éjjeliszekrényen álló lámpát, orrára ülteti erősebbik szemüvegét, és letérdel. Benéz az ágy alá: drótokat lát ott, pormacsákat meg egy száraz cseresznyemagot, de tökmag kapszulát nem. Nem adja föl. A lámpát a földre teszi, hogy nagy felületen bevilágítsa a parkettát, az ágyra hasal, és fejét lelógatva az éjjeliszekrény alá néz: ott lapul a tökmag kapszula. Zsebkésével kipiszkálja, ráfúj kettőt-hármat, aztán bekapja. Felül, vizet tölt a poharába, és iszik egy kortyot.

A szemcseppentésen már túl van, és most némi elégedettséggel indul a nadrágja felé.

Miközben teát és kávét főz, teát és kávét szűrőszűrővel, az ablakon át nézi, méregeti a szemközti kamrát, mint leendő feladatai színhelyét, mint hegymászó az előtte tornyosuló sziklákat, mint bokszoló az ellenfelét, vagy ahogyan Szent György a sárkányt.

A kamra

Itt is könyvek, folyóiratok minden mennyiségben. Némi-lyiknek a teteje már penészes, vannak köztük elszíneződötték, molyrágták. A könyveken, folyóiratokon kívül: poros papundekli dobozok rozoga polcokon. Az egyik felirat, nagy vörös betűkkel: ALUL KÖNYVEK!

FELÜL TÖRÉKENY!
 VIGYÁZNI!

A középmagas, korosodó ember nézi a feliratokat: „...ja, persze... a legutóbbi költözés miatt...”, de tudja: innen már nem költözik sehova. Eszébe jut: „...innen már csak egy helyre...”, de gyorsan elhessegeti a gondolatot: „közhelyes, melodramatikus... még gondolni sem szabad ilyeneket... kimondani: tilos... leírni: bűn!...”, és ő nem akar újabb bűnököt elkövetni. Soha nem tudta pontosan meghatározni, hogy mi a bűn, de abban biztos, hogy Dosztojevszkijnek igaza volt, amikor azt mondta: „Harminc ívnyi közepszerűség megbocsájtathatlan.”

Felnyitja az egyik papundekli dobozt; horrorisztikus kép fogadja: szétmarcangolt, szőrös játékállatok és a majomszemek, mackófülek, átragott tigrishasak és foszló kengurulábak között egy egérsontváz... „Ezt a gyerekeknek nem szabad látni!”, gondolja, és érzi, hogy lángba borul az arca, hiszen a gyerekei már felnőtt emberek. Gyorsan visszazárja a dobozt, és az egészséget elhelyezi a kukában. Nem dobja, elhelyezi, érzékenyülve, szeretettel, mintha temetne. „Nincs ezen semmi szégyellni való – nyugtatgatja magát –, ezeknek a kis játékállatoknak mind nevük volt, és a gyerekeimnek ma is rossz érzés lenne így viszontlátniuk régi, kedvenc játékaikat... játszótársaikat. Úristen! Az egész országot bejártam annak idején, mert a gyerekek majmot szerettek volna, és akkoriban sehol nem lehetett majmokat kapni...”.

Bevitt egy széket a kamrába, és leült. Mintha máris kimerült volna. Mi lesz így ezzel a temérdek kacattal? Mázsás súlyokat érzett a hátán; jólesett a kamra hűvösége. Körbenézett. „Itt majd üvegház épül, télikert... Minden tiszta lesz és világos, csak virágok lesznek benne és fény... de ahhoz ki kell üríteni ezt a helyiséget; jönnek az ácsok, a kőművesek, az üvegesek... rá sem lehet majd ismerni... el kell tüntetni mindent, ami feles-

leges... ezt a sok vacakot, évtizedek hordalékát... de hogyan kezdjem?” A falnak támasztva meglátott egy jó hosszú, erős deszkát. Hirtelen felvillanyozódott, felpatant, mozgása felgyorsult: „Elég volt a szenvedésből, a nosztalgiázásból... Valamikor ezek mind fontos dolgok, fontos tárgyak voltak, értékek... az első publikáció, az első könyv... indexek... oklevelek... de hiába, mindez ma már fölösleges kacat... Kiviszek a színbe két konyhaszéket, átfektetem rajtuk ezt a deszkát, és arra kihordok mindent... aztán majd meglátjuk...”

A szín

Kivitt a színbe két konyhaszéket, átfektette rajtuk a jó hosszú, erős deszkát, aztán visszament a kamrába, és az egyik polcra leemelt nyolc-tíz könyvet, csak úgy találmomra, két tenyere közé fogva – ahogy annak idején, diák korában, vagonkirakáskor a téglákat –, és elvitte a deszkáig. Itt már „stócolva”, borítóval fölfelé helyezte el őket. Ezt a műveletet négyszer-ötször megismételte... Izzadt, az orrában penész- és porszagot érzett, levette az ingét, a kert csaphoz ment, hideg vízzel megmosakodott, leült egy székre a kamra mellett, nézte a terméskövel kirakott udvart, a deszkán tornyosuló könyvhalmokat, fáradtnak és álmosnak érezte magát. Bement a házba, újabb kávé főzött, közben töltött magának a Smirnoff vodkából egy vizespohárba, egy hörpintéssel megitta, aztán állt az ablaknál az üres pohárral, és megint úgy nézett a kamrára, mint ellenségre, a kitárt ajtóra, mint a sárkány kénes búzt okádó pofájára. A kávéfőző sístergése riasztotta föl tompa merengéséből, a kávé ultramarinkék üvegcsésébe töltötte, néhány hófehér kockacukrot ejtett a fekete lébe, kiskanállal kavargatva kilépett a házból, leemelt egy könyvet az egyik kupac tetejéről, ismét leült az árnyékba, a kamra melletti székre, kortyolgatta a fekete kávé, közben felütötte a könyvet, de alig olvasott el néhány sort, elnézett a könyv fölött, és az egyik kőlapon, a vakító fényben meglátott valami különös kis fekete tárgyat, közelebb lépett: egy parányi gyík formás alakja volt az, ujjával megérintette, nem mozdult, kiszáradt a gyíkcsonka, de a halál pillanatában is a fajtájára jellemző sikkes mozdulatot őrizte, fekete volt, csak amikor fölemelte, akkor látta, hogy a hasa még tündökletesen zöld. A kávéskanállal aláült, és az udvar szélén húzódó borostyánbokrok alá tette.

Elindult a ház felé, közben a könyvet visszatette a kupac tetejére, gyengéd mozdulattal megpaskolta, mint egy kiskutyát, „...nem is olyan rossz... nem is olyan rossz...”, gondolta, és kiitta maradék kávéját, bent a kiskanalat a mosogatóba dobta, aztán megint töltött és ivott a vodkából.

Naplementéig dolgozott. A kamrából kihordta az összes könyvet, folyóiratot, hetilapot, napilapot, teljes évfolyamokat, kötve és kötetlenül, elrongyolódott dossziékban sárguló kéziratokat, noteszokat, összekötözött levélsomagokat, plakátokat, okleveleket..., mindent, ami papírból volt, aztán ismét leült a kamra melletti székre, az árnyékba, kissé remegett, verejtékezett, és nézte a poros papírhegyeket az alkonyi fényben...

Ekkor megjelent a kapuban egy borostás arcú, sovány, félmeztelen ember, kis kétkerekű targoncával.

– Jó napot! Bocsánat... Látom, költözik... vagy takarít... rámol..., nincsen véletlenül valami fölösleges fémtárgya?... Edények, bádog, vasak...

– Az nincs... de van papír... – mondta a hirtelen öregedésnek indult ember, és különös fény villant a szemében, mint a lázbetegnek, de a hangjában a jó ötlet szülte reménnyel elegy démoni gúny bujdosott. Felállt, és egy széles, túlzóan teátrális mozdulattal a könyv- és folyóirathalmok felé mutatott – ...papír az van... sok-sok papír!... – Ahogy közelebb lépett az idegenhez, látta, hogy az cseppet sem lelkesedik.

– Fém nincs? – próbálkozott újra a lomtalanító. – ...Edények, bádog...

– Fém nincs... csak papír... Ez mind papír... Ezt mind viheti – mondta az öregember szinte eszelősen, megmagyarázhatatlan szigorral, már-már parancsolóan, mintha ez a szerencsétlen ószeres bármiről is tehetne, és kinyitotta a kaput.

– Na jó... – mondta beletörődve az idegen, és behúta az udvarra a kis gumikerekes kocsit, leállította a papírhalom mellé, rakodni kezdte a könyveket, kissé kényszeredetten, mint aki szívességet tesz. És az árnyékba húzódó, székén kuporgó tőpörödött aggastyán úgy is érezte: szívesség ez... nagy terhektől szabadítja meg őt ez a csontsovány alak...

Amikor a könyvekkel, folyóiratokkal és más papírokkal feltornyozott targoncát kitolta az udvarról az ószeres, a kapuból még visszafordult, hogy elköszönjön a házigazdától, de a kamra mellett, az árnyékban álló tonettszék már üres volt.

Könyvek olcsóbban!

www.debreczeny.hu

www.konyvhalo.hu